

# *ELEONORA-POSTEN*

*Lovö Hembygdsförenings tidning  
Nummer 1, December 2008, Årgång 17*



*Fågelliv*

*Föreningens årsstämma*

*Förbifartsmotstånd*

*Försommarutflykt*



## Försommarutflykt till Julita

**Lördagen den 14 juni kl. 9.00 avgår bussen från Pressbyrån vid Drottningholm. Målet för årets sommarutflykt är Julita vid sjön Öljaren, cirka 25 km nordväst om Katrineholm i Södermanland.**

Huvudbyggnaden i herrgårdskomplexet byggdes omkring 1760. År 1944 testamenterade den dåvarande ägaren tobaksfabrikören och grosshandlaren Johan Bäckström (1826–1902) Julita med gods och ägor till Nordiska museet. Han hade, inspirerad av Artur Hazelius grundare av Nordiska museet och Skansen i Stockholm, låtit flytta en mängd byggnader från trakten till "Julita skans". Resultatet blev ett av världens största museer – till ytan.

Vi har möjlighet att på egen hand besöka byggnaderna på "lantbruksområdet" och "herrgårdsområdet" och sedan kommer vi med guide att se trädgård, park och herrgårdsbyggnaden. Förmiddagskaffe (medtages) och lunch intas på området.

Eftermiddagen är vikt för en färd i det sommarfagra området kring Julita. Hemkomsten beräknas till ca kl. 18.00.

**Kostnad: 300 kronor för medlemmar och 380 kronor för icke-medlemmar.**

**Anmälan senast 7 juni till Kylli Johannisson 08/37 45 19 eller Karin Wahlberg Liljeström 08/759 02 21.**

*Kära medlemmar!*

Nu är våren verkligen på gång, och då tänker jag inte bara på återkomsten av viss fågelsång och knoppande blomster – det krattas och städas ju här och där, i både parker och trädgårdar...

Jag vill tacka er varmt för att ni ånyo valt att ha förtroende för mig som ordförande ett år till, en trebarnsmor med allt som hör därtill... Jag vill också hälsa Cilla Eriksson på Eriksberg, Drottningholm, varmt välkommen till styrelsen!

Det finns några fler föräldrar (tillsammans med far- och morföräldrar) i styrelsen som också gör sitt bästa gällande vår förening; håller våra byggnader och Fornstigen i skick, anordnar intressanta föreläsningar och skapar trevliga utflykter m.m. Stina Odlinder Haubo håller fortsättningsvis i vår medlemstidning och tar gärna emot bidrag av olika slag.

Vi beklagar att årets första EleonoraPost är något försenad, men hoppas att den skall ge er lite trevlig läsning, bland annat om årsstämman och om (vår-)fåglar på Lovön!

Om bara några veckor är det Valborgsmässoafton, då vi hoppas få se er vid vårt traditionella firande med brasa, vårsånger, tal och fyrverkeri nedanför Götiska tornet. Vill du hjälpa till att skramla med föreningens insamlingsbössor är du mycket välkommen, om inte – kom ihåg att ta med pengar till i alla fall!

*Vårhälsningar  
Susanne Wallenberg*

# I skuggan av ”FÖRBIFART LOVÖ”

*Februari månad – årsstämmomånad. Nytt verksamhetsår – och nya tag. Hösten hade varit besvärlig, då flera ledamöter av olika skäl hade varit förhindrade att lägga allt sitt krut på föreningsarbetet. I bakgrunden mullrade hotet från ”Förbifarten”. Nu skulle tomrummet efter Per fyllas mer permanent. Hade valberedningen någon att föreslå?*

Klockargården fylldes snabbt med folk på den utsatta tiden. Ordföranden Susanne Wallenberg hälsade alla välkomna med speciell hälsning till kvällens föredragshållare Björn Sylvén. Åke Rosenquist valdes att leda förhandlingarna och Kylli valdes att föra protokollet. Karin Nordman och Jesper von Segebaden valdes att justera protokollet.

Stämman godkände att stämman blivit behörigen utlyst.

## **Ansvarsfrihet**

Åke föredrog verksamhetsberättelsen stycke för stycke, och kassören Jörgen Ek kommenterade avsnittet om ekonomi, varpå stämman godkände verksamhetsberättelsen. Därefter föredrog revisor Thomas Billig resultat- och balansräkningen, som godkändes av stämman.

Thomas fortsatte med revisorernas berättelse, då han särskilt påpekade att han, tillsammans med revisor Bertil Ottoson ordnat en integrerad särredovisning som ger medlemmarna bättre information om ”Härjes och Pers minnesfond”. Revisorerna godkände styrelsens förslag till ”Resultat- och Balansräkning” och på ordförandens fråga beviljade Årsstämman enhälligt styrelsen ansvarsfrihet för 2007 års förvaltning.

## **Nu var det dags för val**

Valberedningens representant Anna-Karin Hermodsson föreslog omval på ett år av Susanne Wallenberg, och så skedde. På valberedningens förslag omvaldes också styrelseledamöterna Jörgen Ek, Fredrik Liljeström och Stina Odlander Haubo på två år (2010).



*Björn Sylvén som visade några härliga bilder på äldre tiders målarötrafik.*



*Bertil Ottoson, som fick stämmans enhälliga stöd för sin skrivelse mot Förbifarten*

Anna-Karin föreslog därefter Bo Löfgren till styrelseledamot för ett år som fyllnadsval efter Per Borgström och stämman valde enligt valberedningens förslag. Kvarstår till 2009 gör Karin Wahlberg Liljeström och Kylli Johannisson.

Berit och Jan Lefvert omvaldes som styrelsesuppleanter för två år samt till nyval på ett år av Cilla Ericson, fyllnadsval för Bo Löfgren. Kvarstår som suppleanter till 2009 gör Ebba Hammarström och Johanna Vikström. Revisorerna Bertil Ottoson och Thomas Billig samt revisorsuppleant Hans Stjernqvist omvaldes också på ett år på valberednings uppmaning.

Avslutningsvis utsåg årsstämman Henric Thörnberg (sammankallande), Anna-Karin Hermodsson och Laila von Schéele till 2009 års valberedning.

Stämman beslutade på styrelsens förslag att oförändrad årsavgift gäller för 2008, kronor 200:- / familj och kronor 150:- för enskild person.

### **Förbifartsaktioner**

På dagordningens punkt "Av styrelsen väckta förslag" föredrog Stina Odlinder Haubo ett förslag till skrivelse, ställd till UNESCO, som styrelsen i samarbete med revisor Bertil Ottoson utarbetat. Stina läste upp skrivelsen som stämman enhälligt ställde sig bakom. Skrivelsen återfinns på sid 8-9.

Under punkten "Av medlemmar väckta förslag" informerade Bertil Ottoson Årsstämman om det arbete som pågår i ett nätverk av olika föreningar och organisationer som hembygdsrörelsen, miljörelsen och andra sammanslutningar av



*Björn Sylvén visade bilder på de första mälaröbussarnas parkering utmed Dragonvägen på Malmen 1926.*

grupper som agerar mot "Förbifart Stockholm". Bertil O läste upp skrivelsen "Stoppa Förbifarten" som efter undertecknande kommer att publiceras i dagstidningar och överlämnas till de styrande i samhället (se sid 14).

Gösta Almgren, Stångholmen, framförde vikten av att styrelsen har en verksamhetsplanering samt att olika arbetsgrupper av speciellt intresserade personer medverkar i arbetet att bevara Lovön.

På mötesordförandens fråga om Årsstämman ställer sig bakom Ottosons och Almgrens förslag svarade stämman med ett rungande JA.

### **Avslutning**

Björn Bengtsson framförde sitt och stämmans TACK till styrelsen för

ett mycket engagerat arbete. Åke Rosenquist förklarade därmed 2008 års stämma med 41 personer närvarande för avslutad och överlämnade klubban till Susanne Wallenberg. Susanne tackade för förtroendet att få leda hembygdsföreningen under år 2008, varpå hon överlämnade blommor till Åke för väl genomförd årsstämma, till Kylli för – som vanligt – stora insatser som föreningens sekreterare under det gångna året, samt Berit och Janne Lefvert som ofta står för arrangemangen vid styrelsens möten.

Avslutningsvis hedrades Per Borgströms minne med en tyst minut.

### **Uppskattat föredrag**

Efter en stunds paus, då kvarvaran-



*...samt på den allra första bussen vid Brostugan 1921. Den tillhörde Floréns bussbolag som med tiden blev Mälaröarnas Omnibuss AB.*

de kaffe och tilltugg konsumerades, kunde så Stina Odlander Haubo hälsa trafikforskaren och spårvägsentusiasten Björn Sylvén välkommen. Björn inledde med en historisk tillbakablick på Lovöns och de andra Mälaröarnas kommunikationer och kollektivtrafik, varpå han

gick vidare med att berätta om biltrafik och spårvägar i Sverige och utomlands. Sällan har det skrattats så rätt och hjärtligt som till dessa bilder och Björns kommentarer. Han avtackades med blommor och jätteapplåd.

KJ



# Skrivelse till UNESCO

*Vid Årsstämman tog deltagarna enhälligt beslutet att Lovö Hembygdsförening skall skicka ett brev till UNESCO med följande ordalydelse:*

”Drottningholm är ett av Sveriges världsarv, skyddat av Världsarvs-konventionen (1972). Ett världsarv är en oersättlig tillgång, inte bara för landet det ligger i utan för mänskligheten som helhet. Enligt den av Sverige ratificerade konventionen har Sverige som nation åtagit sig att för all framtid skydda, bevara och vårda världsarvet Drottningholm till förmån för kommande generationer.

Sverige som nation innebär enligt konventionen statliga myndigheter, som även bör engagera kommunala myndigheter samt fristående organisationer för att skydda och bevara världsarvet. Bland dessa organisationer finns Lovö Hembygdsförening, vars främsta uppgift är att skydda och bevara hembygden, som till större delen utgörs av Kronoparken Lovö.

Världsarvet Drottningholm omfattar Slottet, Teatern och Kina Slott samt den omgivande parken. Redan Gustav Vasa inlöste och köpte de gårdar som kom att utgöra Kronoparken Lovö och därmed den ekonomiska förutsättningen för 1600- och 1700-talens byggnadsverksamhet och hovets vistelse på Drottningholm. Gårdarnas ägor och slottet med park är således en sammanhållen helhet i ett odlingslandskap som genom närliggande gravfält vittnar om anor sedan järnåldern. Mönstret i Kronoparken av odlingar, vägar, kyrkan och slottet med park gör att även nutidens människor kan uppleva organisationen av en kungsgård med jordinnehav och förvaltning.

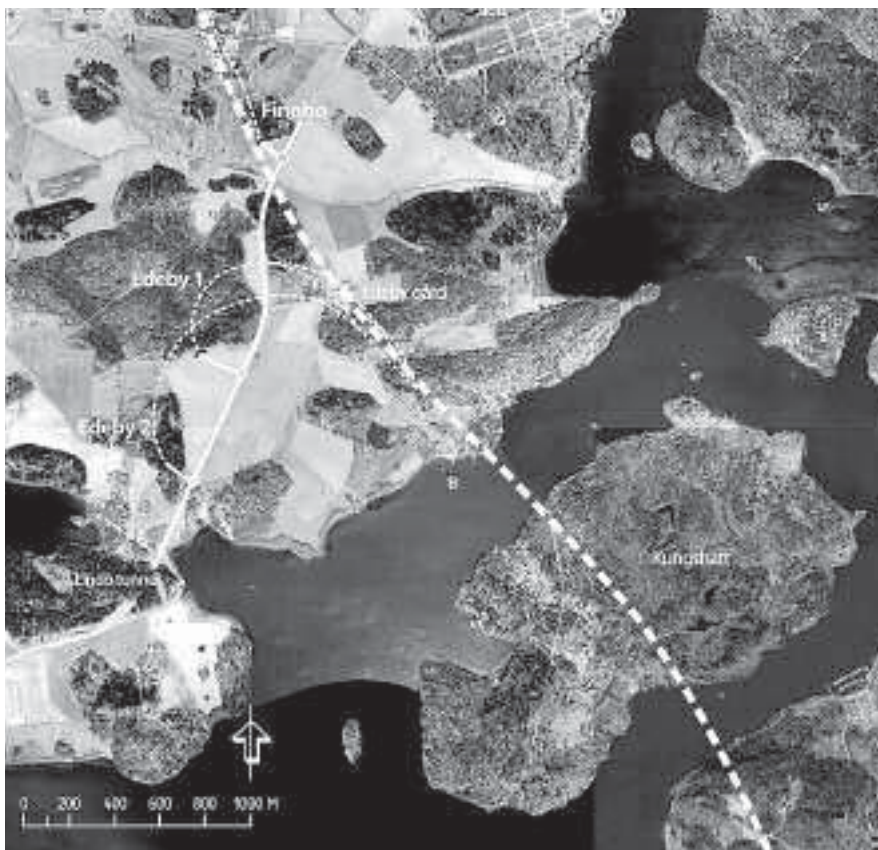
Förbifart Stockholms planerade rampanslutning, centralt på Lovö, med belysning, skyltar och andra vägtillbehör bryter av mot det omgivande odlingslandskapet. Den unika totalupplevelsen blir inte längre möjlig.

Denna kränkning av världsarvskonventionen kan inte ursäktas med att innevånarna i ett expanderande Stockholm måste ha rätt att köra bil för att snabbt kunna ta sig dit de vill och behöver. Tvärtom talar både rekreations-behov, kulturella värden och växande klimatproblem för att bilåkandet måste begränsas.

Lovö Hembygdsförening konstaterar att den planerade motorleden Förbifart Stockholm kommer att allvarligt skada Världsarvet Drottningholm samt att projektet är ett hot mot världsarvskonventionens krav att Sverige, vi alla, måste skydda och bevara världsarvet.

Avslutningsvis vill vi citera Lovö Hembygdsförenings vägledande princip: ”En hembygdsvän får aldrig ge upp, aldrig sitta med armarna i kors





*“Anslutningen mot Ekerövägen planeras ske i två punkter – vid Finbo mot norr och vid Edeby mot söder. För den sydliga anslutningen finns två alternativ...De förändringar i landskapsbilden som kan förekomma är inverkan av cirkulationsplatser, tunnelmyningar, anslutningsvägar med slänter, cirkulationsplatser, belysningsstolpar, trafikskyltar och tillkommande trafik på anslutningsramperna”.*

*Ur “Vägutredning NORD-SYDLIGA FÖRBINDELSER Alternativ Förbifart Stockholm”*

och absolut inte nöja sig med att bara bli förgärd över vandalernas framfart”. Att vandalerna i detta fall är svenska myndigheter, som borde ta större ansvar, gör ingen skillnad för oss.

Vi hemställer att UNESCO tillskriver den svenska regeringen med en önskan att den söker andra lösningar på framtidens trafikproblem i Stockholmsregionen än att bygga sexfiliga motorleder som påtagligt skadar det världsarv, som man har lovat att för all framtid skydda.”

# Tofsvipor singlar i skyn...

*En av de sista dagarna i februari landade en grupp tofsvipor på Kyrkgärdet. Det var inledningen till en ny fantastisk vår på Lovö. Budet gick, efter någon timme fanns det fler fågelskådare än tofsvipor!*

**E**n man som i många år har bevakat allt som händer på Lovön – vad gäller fågelvärlden – är Sven-Erik Schultzberg. När jag ber honom berätta om vad som varit speciellt intressant i Lovös fågelvärld under 2007, så säger han med en gång att kornknarren var den stora upplevelsen. Efter att ha varit vanlig under 50-60-talen, försvann den sedan från Lovön för att plötsligen återkomma förra året. Då hördes en kväll i skymningen knarrens alldeles speciella läte: ett omisskännligt tvåstavigt knarrande krex-krex. Under hela häckningssäsongen spelade den. Kornknarren flyger med släpande ben vilket ser märkligt ut. I

området mellan FRA-masterna och buskagen mot skräphögarna uppehöll den sig; en perfekt häckningsbiotop, men häckning kunde inte konstateras.

En annan liten speciell fågel i området var gräshoppsångaren som sjöng under hela häckningsperioden från maj till midsommar förra året. Denna lilla gråolivbrun-streckade fågel, stor som en lövsångare, låter som en gräshoppa (!) – ett svirrande läte som kan pågå i timmar. Den satt oftast i en låg buske eller i toppen av en hög tistel. Sannolikt häckade den i området.

De här två fåglarna kommer säkert att låta höras och ses i vår igen. Två ganska ovanliga arter

*Kornknarr*



*Gräshoppsångare*





*Tofsvipa*

som är väl värda att lära känna litet närmare menar "Svenne" som ofta befinner sig kring kyrkgårderna för att spana in nya vårfåglar. Kanske dyker sångsvanarna upp i det över-svämmande gärdet nedanför Olleberg i år igen. Deras trumpetande hörs vida omkring. Då brukar grågässen också vara med.

Lovö är en alldeles speciell ö, som med sina åkrar, ängar, våtmarker och skogar drar till sig fåglar av olika arter. Senast i januari i år noterades en svärta i Mörbyfjärden och en strömstare uppehöll sig vid

Prästvik samma tid. Hittills har Svenne och mäläröarnas ornitologer noterat 136 arter!

Gör som Svenne, gå aldrig ut utan kikare. Kom ut till mastfältet, åkrarna på andra sidan kyrkan och viken vid Prästvik. Ofta kommer du att se figurer med stora långa tubkikare som står och spanar i skyn. Gå fram till dem, fråga dem vad de ser och du kommer ofta att få besked om vad som är på gång och säkert får du titta i tuben också!

KJ

# Tips för lite mer lättillgänglig och lättjefull fågelskådning



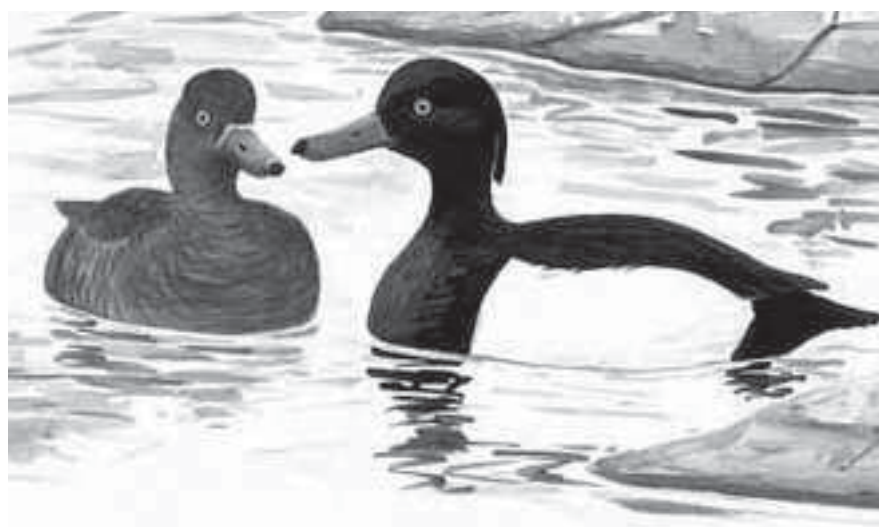
**EP:s redaktör** som så gott som dagligen promenerar med hunden i Drottningholmsparken är ingen proffsig fågelskådare, som Kylli, men vill ändå tipsa om att man inte behöver ta sig så långt ut på ön för att titta på fåglar. I synnerhet vid den här tiden på året, under våren och försommaren, har man möjlighet se några andra fåglar än de eländiga vitkindade gässen, den elaka svanhannen med familj, sot-hönorna (som är så roliga att se på land med sina oproportionerliga ben och stora fötter med simhudsflikar) och de rara, men väldigt vanliga gräsänderna i och vid parkens dammar.

I dammarna simmar just nu flera stiliga hannar i mer eller mindre svartvita fjäderdräkter tillsammans med sina mer diskreta honor i gråbrunt: storskrakar, viggpar och knipor. Lite längre fram kan man se strandskatan med sin långa lackröda näbb och långa lackröda ben promenera på gräsmattorna vid dammarna. I vassen kurar ett hägerpar, som när de lyfter har nästan en manslängd mellan vingpetsarna och på kvällen kan man höra näktergalens karaktäristiska sång.

SOH

*T.v: Häger.*

*Överst t.h: viggpar. Mitten: strandskata och storskrake. Längst ner: knipa*



# Stoppa Förbifart Stockholm!

**Årstmöten röstade också för att Lovö Hembygdsförening skall underteckna följande upprop:**

”Klimatfrågan är en ödesfråga för Sverige och för världen. Den handlar om överlevnad och välfärd för miljarder människor nu och i framtiden.

För att klara utmaningen måste utsläppen från trafiken minska. Trafiktillväxten måste dämpas. En växande del av transporterna måste ske med kollektivtrafik och på spår.

Nya motorleder leder till fler bilresor och högre utsläpp. Transportinvesteringarna i Stockholm och i Sverige måste därför främst satsas på att utveckla kollektivtrafiken.

Att bygga Förbifart Stockholm beräknas kosta minst 25 miljarder. Projektet driver på trafiktillväxten, sprider ut Stockholms tillväxt och ökar bilberoendet. Vägen förstör grönområden, skövlar värdefulla kulturmiljöer och försämrar möjligheterna till friluftsliv och rekreation.

Förbifart Stockholm löser inte trängselproblemen – för det krävs effektiva trängselavgifter och bättre kollektivtrafik. Istället driver det upp vägtrafiken och ökar utsläppen.

För att Stockholm ska ta sitt klimatansvar måste andelen kollektiva resor öka. Statliga och kommunala anslag och intäkter från trängselavgifterna måste satsas på effektiv och bekväm kollektivtrafik.

Att satsa på Förbifart Stockholm är att sabotera klimatpolitiken. Det är att svika ansvaret för framtida generationer och för resten av världen.

**Därför säger vi nej till Förbifart Stockholm.”**

# *Livsverket*

*av Alf Henrikson*

*Entusiasten som nära nog varje församling äger  
tog fädernas mangelbräden och selpinnar i sin vård.  
Han samlade in deras kardor och slagor, bänkar och viloläger  
och ordnade prydligt alltihop i en räddad bygdegård.*

*Han skapade även en samlingsal till kulturens och bildningens fromma  
för medel som hembygdsfester i mängd tålmodigt sammanbragt.  
Och sen var han gammal och orkeslös, och de unga med barn och blomma  
lämnade sina fäders jord och drog till en annan trakt.*

---

## *ELEONORA-POSTEN*

ISSN 1651-6508

utges av Lovö Hembygdsförening

Postadress: Eleonora-Posten,

c/o Stina Odlinder Haubo

Box 12, 178 02, Drottningholm

e-mail: haubo@telia.com

Manusstopp till nästa nummer den 15 maj 2008

Lovö Hembygdsförening

c/o Susanne Wallenberg

Nedre Viken, PL 112

178 93 Drottningholm

e-Mail: info@lovohembygd.com

www.lovohembygd.com

Postgiro: 8812-0

FÖRENINGSPOST **B**



Avs: Nedre Viken, PL 112  
178 93, Drottningholm



## Gamla vykort

**Den 4 september 1929 skrev Maja, som då bebode den s.k. Gula Knuten i Kvarnbacken, ett vykort till sin väninna Berna i "Hernösand":**

*"Eftersom du icke iddes komma ut och titta på min lilla kåk, så måste jag väl offra en 20-öring på att visa dig exteriören, men interiören "kan ej beskrivas, den måste ses" säger Elsa som sitter här bredvid mig och sömmar på mina gardiner förstås, fastän hon har ett (?) bredvid sig. Tyvärr har hon inte tid att stanna mer än uschla 3 dagar, hon är så söt och trivsamt att ha! Hälsningar Elsa och Maja"*

Kanske har EP:s läsare andra gamla vykort med Lovö-motiv hemma i gömmorna som vi kan publicera i EP?